

Издаје суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф., 50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т

Претплата шаље се поштом
упутницом непосредно админис-
трацији „Гл. Црног.“ на Цетиње,
или отпраћивши новина на
коју драго пошту; у коме је на-
ручице, може се претплатити
код г. *Петра Рамадановића*, књаж.
црн. агента у Котору а Дописи се
пишу уредништву. Рукописи се
не враћају.

За огласе плаћа се: за
сваку рјеч или за број од пет
цифара по 3 новчања за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчања.

ДОБРО ДОШАО!

Златно доба српскога народа,
његова јуначка дјела, његов про-
свјетни рад, његов сјајни позив на
Балкану, који је био почео да тако
успјешно врши, колико иједан онда
народ у Јевропи — то златно наше доба
змијени дуга црна ноћ, и кроз вје-
кове ништа нам не остаде до слав-
нијех успомена, које је у народнијем
пјесмама нас пасу предавао, кудгод
је српски језик допирало.

Те свете успомене никаква си-
ла, никаква невоља не мога нам из
душе ишчупати, и оне нам развише
клицу новог живота. Оне су поти-
цале и подржавале ону чудотворну
моћ, што сачува под Орловијем
Кршем посљедњу искру српске не-
зависности; оне су разгријевале прса
Карађорђевијех и Милошевијех јуна-
ка, те чудеса почишале.

Црну Гору и Србију, ова два
стојера српске самосталности и не-
зависности у раздробљеном Српству,
тако је подигла самосвијест народна
помоћу милостивог Бога.

Кад смо оволико могли учинити
празноруки, усамљени, у свијету не-
познати, што ове двије државице
не би могле данас учинити добро
оружане, с унапређењем благоста-
њем народнијем и просијетом, с моћ-
нијем пријатељима и савезницима,
са симпатијама цијелог образованог
свијета? И противници боље наше
будућности уадали су се једино у
неслогу Србије и Црне Горе.... Али

видовданска посјета нашега Узви-
шенога Господара у Биограду и
братски одушевљени дочек што је
тамо нашао и у Краљевском Двору
и у народу потврдили су да она
народна самосвијест све више јача.

Да поврати ту посјету Њего-
вине Височанству, сво у први поне-
дјелник долази на Цетиње Његово
Величанство Александар I, Краљ Ср-
бије, као мили гост наше Владалач-
ке Куће, што још боље утврђује
оне братске везе између Дома Обре-
новића и Петровића-Његова, које
су и до сада постојале.

Његово Величанство долази на
крсно име Дома Петровић-Његова,
што даје најјерданије обиљежје Ње-
говој посјети, јер само прави при-
јатељи посјећују на крсно име при-
јатељске куће, као што их оне нај-
радосније на тај дан дочекују.

Друго, Његово Величанство до-
лази у најозбиљнији час, што исто-
рија наша памти, који српски народ
сада преживљује, и у овоме часу
највиша нам утјеха, најјаче уздање
братски споразум Црне Горе и Ср-
бије, која је, слава Богу, и са Бугар-
ском у најбољем споразуму.

Ове три државе балканске под
заставом, коју је на Видовдан раз-

вио Његово Височанство Књаз Ни-
кола пред цијелијем свијетом, — под
заставом *моћнога начела народности*,
које је раздробљену Италију ује-
дињило, могу гледати с поуздањем
у своју будућност. Истина је да је
сила јача од права, али је свака
сила за пријеме, а право временом
силу своју не губи, кад се постојано
тражи, него још више јача. Оно се
подиже на чврстом основу науке;
оно је *њеза највећа нова победа*.

За то ће сјени српскијех јунака,
који су понадали на стотину боји-
шта за бољу будућност Србије и
Црне Горе благословима обасути
братски загрљај српскијех Владоца
на Цетињу; за то ће тај загрљај,
као први услов наше победе, ожи-
вјети наде читавог Српства, посред
данашњијех озбиљнијех прилика на
Балкану.

А народ из старе Црне Горе,
који је ову посљедњу стопу српске
земље уздржао никад непокорену,
као и онај из новоослобођенијех
крајева захумскијех и рашкијех, из
славне Зете, те Немањинке „дједине“,
и с приморја, најрадосније поздрав-
ља младога Потомка славнијех Обре-
новића, као најмилијег госта, као
најпоузданијег брата свога Узви-
шенога Господара, кличући:

Жиљело Његово Величанство
Александар I. Краљ Србије!

Добро нам дошао!

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Његово Височанство Књаз
Данило отпутовао је у сриједу у Бар,
гдје ће дочекати Његово Величанство
Краља Александра.

— На свијетли уторник је било
благодарење у дворској капели поводом
срећног спасења Његовог Величанства
италијског Краља Умберта од убилачке
руке. Служио је Високопрвосвештени
Митрополит г. Митрован са мјеснијем
свештенством. И присутни су били цијела
Књажевска Породица, руски, францу-
ски, енглески и грчки дипломатски пре-
ставници, државни великодостојници,
чиновништво и велики број грађана.

Кад с Његово Величанство возило
у колима са једнијем адјутантом на
трку коња изван града, без икакве
пратње, злочинац скочи на улазак у
кола и замане ножем, али Краљ се
вјешто подиже и избјегну ударац, који
се засади на мјесто гдје је Краљ сје-
дио. Његово Величанство хладнокрвно
настави пут на поље трка, а неки кара-
бинијери на коњима пригрче и ухвате
злочинца.

Овај злочиначки покушај изазвао
је олма у Риму огромно саучешће, које
је тражило одушке у величанственијема
непрекиднијема овацијама дубљеноме
Владаону и Савојској Кући. Најоду-
шевљеније манифестације оданости ода-
звале су се и из свијех градова Италије.

Благодарењу Богу Италије за
спасење великодушног Краља Умберта
и Црна Гора искрено се придружује.

— Његово Височанство Господар
на свијетли понедјелник примио је све-

чаној аудијенцији г. генерала Јеврема
Велимировића, изванредног посланика
и оцупомоћеног министра Краљевине
Србије на Цетињу, на којој је г.
посланик предао Његовом Височанству
своја акредитивна писма. Дотични из-
мијењени говори били су најјерданији.
Г. посланика допратио је и отиратио
у дворскијема колима г. командир
Митар Мартиновић. При доласку и
поласку пред Двором је једна чета
војника одавала г. посланику војничке
почасти, а војена музика свирала је
србијску народну химну. На пјаци се
било окупило доста народа, који је
екидањем кана поздрављао г. посланика.

— Овдјешње Посланство Краље-
вине Србије доставило нам је следеће
саопштење: „Посланство Краљевине
Србије објављује да је од 15-ог овог
мјесеца отпочело на Цетињу дјејство-
вати.“

— Г. др. С. Константиновић, ди-
пломатски агент Књажевине Бугарске
на Цетињу стигао је синоћ из Софије
на своје мјесто.

— Овијех дана бавио се у нашој
средњи г. генерал Манојловић, војни-
чки заповједник у Котору, с г. мајор-
ом Гати. Његово Височанство Го-
сподар, пролазећи једном преко Ко-
тора, гдје сваком приликом, када
пролазе чланови нашег Владалачког
Дома, како г. генерал Манојловић
тако и политички поглавар г. Ратаци
најљубазније их придусријетају,
ушитао је г. генерала, кад ће доћи на
Цетиње, и г. генерал је дошао да
посјети нашу Владалачку Кућу и пре-
столицу. У сриједу посјетио је наш вој-
нички став, гдје су га г. г. официри
угостили закуском. Г. генерал се нај-
повољније изразио како о унутрашњем
уређењу војничког стана тако и о
војницима. У вечер је био на обједу у
Двору са г. мајором Гати. Господа су
се јучер у јутро повратили у Котор,
оставивши на Цетињу лијени утисак.

ТУРСКО-ГРЧКИ РАТ.

Тесалијско бојиште.

По извјештају аустријског војничког
аташеа из Цариграда, који је обишао бо-
јиште на тесалијској граници уочи рата,
турска ратна снага састојала се из преко
160 батаљона војника, 42 батерије топова
и 35 ескадрона коњице; а грчка снага из
преко 44 батаљона војника, 28 батерија
топова, и 14 ескадрона коњице. Ту је
Турска уложила управу четврти дио своје
укупне ратне снаге, док је Грчка уложила
готову сву своју снагу.

Ове двије непријатељске војске почеле
су борити се на Цвијети на три главна кланца
погранична, с којих се слази са висова,
који се протежу од Олимпа до Касије, у
тесалијско равнине, гдје је Лариса, главни
грчки став. Обзиром на три пут већу
бројну снагу турску у Цариграду су мислили
а и по Јевропи, да ће Едем паша и сти
дан, или најдаље сјутри дан продријети и
заузети Ларису. Али је грчка војска раз-
вила на прагу своје отаџбине неочекивано
јунаштво, постојанство и тактику. Ту се
по тијем кланцима борила цијела страстна
седмичу. И с турске стране приповиједају
се чуда од јунаштва. Ту су пади три паше.
Халис-паша, предводећи на коња јуриш,
изгубио је једну руку, на другу и још није хтио
сјачати, докле га треће зрно није под грло
погодило. Поједино познати Турци су осва-
јали, а Грци их опет протјеривали. Сви ли-
стови доноси по неколико читавијех ступаца
телеграма са бојишта, али нас простор
листа принуђава, да опис тих двоструко
страстнијех и славнијех дана доведемо,
када се истина успостави, јер све вијести
до сада готово једна другу побија, а само
је истина, која се не може порећи, да су

Грци издржали на својој граници цијелу
страстну седмицу огањ три пут веће силе,
и да је ова надвладала кроз Мелунски
кланец на велику суботу. А нијесмо у
стању да тачно знамо ни број мртвијех и
рањенијех ни с једне ни с друге стране.

Пошто је турској војсци пут био
отворен у равину Тесалији, грчкој војци
није преоставало него да прими битку код
Ларисе, слабо утврђене, на отвореном
пољу, или да се повуче у тврде положаје
на југу Ларисе. Да је главнокомадајући
Војвода Шпартански дочекао Турску војску
код Ларисе, та битка шћаше одлучити рат,
и одиета не у корист Грчке, обзиром на
три пут бројно надмоћнију силу непри-
јатељску и обзиром на то, што ту шћаше
грчка претрпјети такав губитак, да већ не
би могла наставити ратовање. За то по
већ унапријед утврђеном плану, главни став
грчке војске повукао се у Фарсалу. У
осталом упућујемо читаоце на наше теле-
граме о вијестима са бојишта.

Утисак, што је у Јевропи учинио
осмодневни јуначки отпор толикој сили
турској, неизмјеран је, што се најбоље
види из следећег, што пишу два од нај-
озбиљнијех јевропскијех листова.

Миланска „La Perseveranza“ пише:

„Какав год био свршетак турско-грч-
ког рата, неће се моћи рећи, да је био
недостотан појава у војенијем летописима
оне класичке земље, која је била митоло-
гији позориште дјела подубокова, а у
историји позориште величанственијех би-
така између јелинске слободе и азијатске
тираније, и битака братоубиственијех али
херојскијех; оне земље, на којој је оружје
рјешило судбину древног Рима, на коју
кашње притисну дуга ноћ варварства,
коју је сљедило у почетку овога вијека
онај силни устанак национали, што је
поновио славу старог доба.“

„Новинарски дописници, што се нала-
зе у једном и другом непријатељском
стану, слажу се у признавању храбрости
бораца јединијех и другијех, и ако је срча
уз Турке, који су бројно надмоћнији и
војнички приправнији, правда сједочи и
клања се јунаштву и постојаности, којом
Грци бране сјеверну границу, напонајући
својом и непријатељском крвљу сваку
стопу своје земље, прије него је изгубе,
повлачећи се да је опет освоје, постигава-
јући по који успјех, и пружајући позорје
отпора, којег се не могу стићи сјени
предака, који се буде по бојиштима њихо-
вијех бесмртнијех подухећа туђом нови-
јех битака.“

А староческа „Политик“ вели:

„Грчка тешко испашта своје погрје-
шке, али јуначка одважност на пожртова-
вање, којим је примила посљедице
беспримјерно тешког положаја, којим
је ипак од свега свијета напуштена,
прихватила, ствар потлаченијех суна-
родника, стигла је јој симпатије код
свијех оних, који се још нијесу од-
учили, да сматрају ослобођење Хришћана
од турског јарма идеалнијем дјелом. И
треба заближити као врло утјешну појаву,
да у јавном мишњу, како даље, све више
симпатично расположење према Грцима
надвлађује. К томе доприноси досадашње
извршено држање грчке војске, која је већ
до сада доволно учинила, да у слух
чају нужде сачува бар част народну. Грчки
је оружје обрнуло пророчице већине
јевропскијех војничкијех стратета, који су
били у онје увјерени, да ће турска надмоћ-
нија сила престо одухнути оскудну грчку
војску. Особито су немачки војнички
аукторитети то најпоузданије тврдили.
Али сада видимо, да су потребито све силе
турске, да бар једну важнију тачку на
грчкој граници освоје. Истина, сваки час
може вијест стигнути, да су Турци Ларису
заузели, и кад се то збуде, тада ће се у
Јевропи знати, да је то постигла физичка
надмоћ Турака, која већ постигнуто много
веће моралне успјехе Грца не може ничим сма-
њити. Али са гледишта овога моралног
успјеха грчког оружја, који се већ ничим не
може порећи, даји политички закључци поти-
јечу из данашњег стања ствари на грчко-
турском бојишту. Немоћ Турске објелода-
нила се у Мелунском кланцу. Што би се
догодило, кад би се Србија, Црна Гора и
Бугарска данас хтјеле латити оружја?“

Епирско бојиште.

На ниже доносимо стручњачко миљење о политичкијем и стратешкијем условима на епирском бојишту, где пуковник Манос располаже једном дивизијом, ослањајући се на Арту. Не знамо тачно којијем силама располаже ту главнокомандујући Ахмед-Хиџи-паша.

Али су Грци продрили дубоко у Епир побједом иза побједе, тако да је Ахмед-Хиџи-паша тражио помоћ по телеграфу противу грчких добровољаца.

Код Филинијаде на ријеци Лурсу био је жестоки бој, где је турска војска била развијена, и принуђена да Филинијаду остави Грцима, са великијем губитком. Једна бригада друге турске дивизије била је пошла у помоћ Филинијади али је и она била развијена. Отолен су Грци побједоносно напредовали правцем на Јанину.

Грчки успјеси у Епиру тако су смутили у Цариграду, да је било одлучено да се збаци са главне команде Ахмед-Хиџи-паша, исто као што је отпор грчки на тесалијској граници био изазвао одлуку, те је Гази-Осман-паша, јунак од Плевне, био послан на мјесто Едем-паше. Пошто је уз то Едемова војска продрла кроз Мелунски кланац, Осман-паша имао је заузети главну команду у Епиру.

Али су оскудније вјести са епирског бојишта, где по свој прилици нема јевропских дописника. На сваки начин, до сада је на епирском бојишту срећа уз грчко оружје.

Ако турска војска из Тесалије успије, да се стави у везу са Епиром, Грци ће морати уступити и у Епиру бројном надмоћној; али турској војци требало би да продре кроз Зигоски кланац, на што ће се тешко одважити, јер ту сама природа пружа Грчкој најбољу помоћ и заштиту.

О подоклају у Епиру прашка „Политик“ доноси следеће из пера једног стручњака:

Епирско земљиште, које је остало у турском рукама, односно јужна Арбанија, граничи са сјевернијем дијелом Тесалије. Истина је, да је стратешки важан кланац Зигос у рукама и једног и другог сусједа, и само би се могло на лицу мјеста одредити поуздано, на чијој је страни мјестна тактична погодност виша; али не треба заборављати, да су Грци један огранак тесалске железнице оградиле већ до Калабаке, који град до Зигоског кланца поставља само 7—8 ура пута, а од овог кланца Јанину највише 8—9 ура. Јужној Арбанији острв Кро постојано пријети, јер је Грцима лако многобројнијем ратнијем и трговачкијем бродовљем уздржати везу између овога богатог јонскога острва и суве земље непрекидно уздржати, с чега не подлежи никаквој потенцијалној превози грчке војске на Кро.

Тијем је у великој опасности веза Јанино са арбанашкијем залеђем, јер се може из луке Вутринио, што је према Кроу, стићи у град Аргирокастро највише у шест ура, те уздуж грчког Пондуса, међу становништвом непријатељскијем Турцима, прекинути Јанину везу са залеђем, и тијем сасвијем изолирати јужну Арбанију.

Мисао, да би у случају таквог дијелења грчке војске Турцима то ишло у прилог, не може се у обзир узети, јер за диверзију иза леђа Јанине, довољна би

била за арбанашке башибузуке која иљада грчке војске и добровољаца са којим брзаким топом. Не може се ни посумњати да се грчко становништво и православни Тоске уласком грчке редовне војске у јужну Арбанију, неће придружити грчкој војсци и противу заједничког непријатеља борити се. Ово миљење није нимало субјективно или оптимистичко, него просто извире из стварно постојећих политичких и етнографских прилика у турскијем покрајини на грчкој граници.

Да се то објасни, доста је споменути да прије свега на пространом земљишту Зигорион, што се протеже на сјевер и сјеверо-запад Јанине према Канији и Тесалији, по свједоштва свјих старијих и новијих путника, живи компактно и чисто грчко становништво; даље, да храбри јунаци Сулиотски нијесу били истријебљени ни тиранином Али-пашом јанинскијем, ни ланше у рату за ослобођење, већ њихови вјерни потомци још насељавају стјеновите висове на западу Арте; најпослије доста је предистати историју Цимариота, Парге и другијех, да се одма увјери, да ће по свој јужној Арбанији до Војуде, а можда и сјеверније, народ устати за грчку ствар, тек грчка војска смјело и енергично пређе границу. Мирнијем јевропцима може изгледати ова грчка оезница нешто вртоломно, ипак је то прави начин, да се успије одма устанком у јужној Арбанији, доћи планшвијем поступањем регуларне војске као године 1878 према Домокоса, тек коју стотину могло би собом записати. У томе обзиру постигнути успјеси на Криту пуковником Васосом пружају јасан доказ, да је ово тврђење основно.

Грчко бродовље.

Највише је уздање грчко било, кад је рат отпочет, у бродовље; али турско бродовље још није смјело никуд изаћи испод заштите турских тврђава. Тако главна грчка снага до сада није могла дјеловати.

Бомбардирала је и срушила Превезу; у Платамони је запалила турску барутану; похватала је који турски брод с муницијом; и још које мање мјесто бомбардирала; али и о томе дјеловању немамо него врло оскуднијех вјести.

За то се сва услуга грчког бродовља у овоме рату своди на то, што штити слободни грчки саобраћај по мору.

На Криту.

И ако су велесиле интервенирале на Крит у име Султановог суверенитета, да сачувају интегритет турске царевине, пошто је Турека објавила рат Грчкој, оне се томе чине и невенште, настављају блокаду и заузимају у заједници са турском војском фронт противу грчке војске.

Пуковник Васос је позвао јевропске адмирале, пошто је рат наступио, да напусте турске посаде, и да се уклоне; али велесиле дружије мисле, и као да су већ одлучиле, да не напуштају положај, који су на Криту заузели у корист Турске!

Јавно миљење.

Руски листови већином подржавају политику јевропског концерта,

али либералне „Новости“, један од најугледнијих петроградских листова, поводом објаве рата, између осталог пише:

Главна и-грешка јевропске дипломатије била је у томе, што је, мјесто подржавати Грчку, на прво мјесто истакла достојанство Јевропе, које тобож Грчка обара. За првијем погрешнијем кораком стигли су други. Бомбардирање на критске усташе још је више раздражило Грке и смутило јавно миљење у Ј. вропи. Резултат је био, да сврха јевропске дипломатије — уклонити рат — није постигнута, и да јевропски концерт убути пред грмљавом топова на тесалској граници.

Док су се противу Грчке писале колективне ноте и шиљало ратно бродовље, Порта се грозничаво справљала на рат, и кроз три мјесеца окупила је на тесалску границу сто хиљада војске, добро оружане. Тијем је и Грчка принуђена била да се справља на обрачу и да раније обим својих захтјева.

Ни Грчка ни Турска нијесу тражиле рата, и веома је могуће, да се оне пшху одавна погодити, да се Јевропа није мијешала. Ако Турска одржи побједу, што је више него вјеројатно, она се неће користити плодовима своје побједе, јер јевропске државе не могу допустити, да рашири своје границе на рачун Грчке. Прва противу тога мора устати Русија, ослободитељка Грчке. Осим тога, могла би се умијешати која држава, и непредвиђени догађаји појавити, који ће измијенити садашњи положај. Тако Турска не може ништа добити, а може доста изгубити.

За Грчку је овај рат са тако моћнијем непријатељем — такођер велико зло. Ако Турци продру у Тесалију, Грчка ће се наћи у очајном положају.

Кад ни Турска ни Грчка нијесу жељеле рата, ко их је у рат тиесу? Јавно миљење окривљује дијје велесиле, од којих је једна потонила Турску а друга Грчку. Како ће се државе понашати према рату, то је њихова ствар. Али по нашем дубоком увјерењу, објави рата прекида јевропски концерт. Што има већ да ради, кад при коцу деветнаестог вијека није могао стати на пут походу Ислама против Хришћанства? Јевропски концерт фактички је престао постојати са својим блокадама и бомбардирањем, и државе добивају своју слободу, да управљају својом политиком по својој вољи.

Задатак наше отаџбине у овјем озбиљнијем приликама одређује вас мисао њене политике ослобођавања и све освештене традиције њене историје. Док је постојао јевропски концерт, Русија је морала да се прилагођује његовијем рјешењима. Али сада Русији не преостаје него да се држи своје традиционе политике.

Ова политика испочетка има бити пријатељски неутрална према Грчкој, а ако ратна срећа изневјери памениити јелински народ, Русија мора да устане у његову заштиту, као народа хришћанскога, тијесно с њом свезаног јединством заједничких историјских усмјена, и заједницом просвјете. Русија и Грчка и православни словенски народи састављају особити културни свијет, који не може и не смије заузимати се у корист господства Ислама. Сви чланови овога историјског-

културног свијета морају у тешкијем часовима заборављати своје ситне неспоразуме и лична честољубија, па станути један уз другога. Русија, Србија, Бугарска, Црна Гора па и полусловенска Румунска обавезане су пред својом вјером, прет својом савјести, и пред својом историјом отворено изаћи у заштиту Грчке, кад наступи час. Русија а не каква западна држава треба у овом питању да рече посљедњу моћну ријеч, и за то треба да буде готова на сваки случај.

Прашка „Политик“ старочески орган, најугледнији лист на њемачком језику што излази у Аустрији, између осталог пише:

Што су ствари тако онасан обрт узео, сва је кривица једино оне дипломатске игре, која је Крит изабрала за поље операција. Велесиле су имале времена двије три године, да проуче ситуацију на Криту па да потребите мјеру узму. Драгоцјено је вријеме протекло у акцији за реформе, о чијем је неуспјеху већина велесила била увјерена, морала бити увјерена. Да се сачува привидност и да се времена добије, најпослије буду реформе за Крит скленале, које никад потлаченијем Хришћанима а вазда у тјеснацу напнатој Порти бијаху од користи, и тако се отворило стање поволно тежњама њиндеске дипломатије. Бесконачна игра са реформама, које престављају толико недопошчади, коначно је урадила, да се страсти на Криту без дијела раздраже и да несрећно острво постане позориштем нечовјечног покоља и пожара. Може се мислити како се оне о поступку Грка, да заштите националне и религиозне интересе своје браће под турскијем јармом, али је једно извјесно да су аптиску владу принудиле прилике на одлуку да интервенира на Криту. Грчка влада исто као и Краљевска Кућа нијесу могле скрипченијех рука гледати даље пролијевање крви на Криту, ако нијесу хтјеле отворити врата револуцији у својој сопственој земљи. Да Грци нијесу лакомилено поступали, то довољно доказује строго уздржавање, којега се држала, кад је прије дијје године био покупан устанак у Македонији. У овоме је случају грчка влада дјеловала, што је морала, она је била принуђена да се одлучи, ако се иначе пред народ није хтјела показати неспособном у најосјетљивијем питању националне чести.

У Француској штампа окривљује је Њемачку, да је Турску наговорила на рат, а Инглеску да је Грчку храбрила. Француска влада и у питању блокаде Крита била је посљедња, која је пристаала уз устале велесиле; а послије објаве рата, веома је тешко, да ће парламентарна државина влада у јевропском концерту. Петроградско „Н. Време“ у једном врло значајном чланку припремља јавно миљење на ту евентуалност....

У Италији све су симпатије за Грчку биле и прије рата, а сада су удвостручене. Добровољци се већ купе на

женидбе. Наполеон је желио, да ступи у еродство са најстаријом јевропском династијом. Кавур је за то настојавао, да краља задобије. Зар је ласно принцезама удавати се? Нијесу ли оне у опће несрећне у удадбама? А Принц Наполеон, најпослије, није тако рђав, и где би се могао наћи сходнији брак? Тако је Кавур Краљу писао. Краљ је одговорио Кавуру: „Чиним велику жртву, али поштујам вашијем разлозима. Ипак моје пристајање зависи од слободне воље моје шверке.“ Принцеза је одговорила: „То жели мој отац, дакле ће овај брак бити користан мојој фамилији и мом народу, и ја пристајем.“ И пир је био у Торино у јануару.

Тајна Пломбијерског уговора добро се чувала, и ријечи што је на ново љето 1859 рекао Наполеон аустријском посланику у Јевропи су учиниле утисак грома из ведрог неба. И сам је Кавур остао изненађен. Мачини није био задовољан тијем ријечима, јер је предвиђао да наполеонски рат прекида хоројско доба ослобођења Италије. Људма нарави Мачинијево пораз изгледа херојскији од успјеха, а рат г. 1859 за твори периоду пораза. Мачини није увиђао потребу туђе помоћи. И Карло Алберто 1848 одби је. Нека историчар суди како оне: али је ипак јасно да и удружење Пјемонт са Француском имао је озбиљна посла, да пробера Аустријце и из саме Ломбардије.

Мачини је био дозвоа, да Наполеон мисли ставити на напуљски престо једног Мирата а Принца Наполеона на тоскански престо. Мачини са најрадикалнијима члановима акционе странке, међу којима и Криспи, издаде протест против Наполеонског рата. Али је Италија дружије мисли-

ЛНСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ИСТОРИЈА ОСЛОБОЂЕЊА ИТАЛИЈЕ

По Е. Мартиненго.

Х. ПРОЛОГ РАТА ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ (1857—1858.)

Карло III, војвода од Парме, погину у марту 1854 од личне освете. Војвођиница узне регенцу у корист свог малолетног сина. Али јулка побуна пружа Аустрији изговор, да се умијеша у Парми.

У децембру 1856 један војник по имену Ађизеао Милано, који није припадао никаквој зајери, на смотри, покуша да убије Краља напуљскога. Мало дана за тијем потрес у Напуљу притисну преко десет хиљада јудских жртава. Фердинанд II доби инквизицију и затвори се у краљевском двору у Казерти. Ономене Француске и Инглеске досађивале су му и тек г. 1859 отвори тамнице Перију, Сетембринију и њиховијем друговима.

Писакане, син војводе Ди Сан Товани из Напуља, био је у договору са Мачинијем и већ се борио у обрану Рима. Није био пријатељ Савојске куће, али је био велики патриота, готов да жртвује свој живот за отаџбину. Са бароном Никотером и још неколико младих навезе се пут острва Понза, где је било неколико стотина осуђеника, већином политичких. Ту отвори тамнице и позва, ко ће да га слједи. Хтјо је отолен на острв Сан Стефано, где је био затворен Сетембрини, али овај племенити муж не хтједе пристати, да се ослободи и прости злочинци осуђени. Писакане се искрца код Сапри,

у покрајини Салерна, где се надао подигнути буну. Ту с дружином погину, а међу заробљенијема Никотера остаде у тамници, докле га Гарибалди није ослободио.

Г. 1857 Радечки, ком је било 93 године, остави службу, а арцидука Максимилијан будо наименован као вице-краљ у Ломбардо-Венету. Дошао је у Италију с најбољијем наміјерама, да ни леден дочек не мога му угасити одушевљење. Али је дан измјерења био прошао; а друго, стари систем аустријски морао је останути у главном. Истина је, изгнаницима је био допуштен повратак у отаџбину, и узаше на им добра буду им повраћена. Али се владало не из Милана, него из Беча. Узалуд је Максимилијан одио у Беч, да добије више концесија. Жалосно је помислити какав просвијећени наследио аустријске царевине нестале онај дан, када Наполеон III посла Максимилијана Абзбуршког у Кваратеро, на задовољство његовог савијаша.

Док је Кавур дошао до закључка, да се Аустрија не може проберати из Италије без помоћи францускога Цара, овога владоца сматрао је велики дио Италијана као највећег противника Италије. И било је сазрело миљење, да више услуге не би могли учинити отаџбини него уклонивши Наполеона са политичке позорнице. Отуда многобројне зајери противу његовог живота, и јануара 1858 изврши атентат Фелиће Орсини. Рођен у Риму 1819, био је смјон, окретан, и нестрпљив. Из младости је сав био посвећен отаџбини. Мрзео је Аустрију и Палат са свом снагом душе своје. Г. 1854 био је осуђен на смрт и утече из Мантове у Инглеску на чуда

начин, што му је прибавило велике симпатије. Није признавао Мачинијеву супремацију, и тражио је свезе са Кавуром, који му се не одазва, да му не поласка, што није сматрао умјеснијем. Не напавши одзива код Кавура, прекинувши везе с Мачинијем, пађе у Паризу два-три зајереника и баца бомбе када се Цар са Царицом у колима возио у позориште. Многе особе погубише, али царска кола остојаше нетакнута. Тада је Наполеон увидио, да ужива мало симпатија у Паризу, и то је био главни узрок, што га је упутио на спољашњи рат. Рјечити говор Жид-Фавра, који је бранио Орсинија пред судом, и Орсинијево писмо Наполеону, учинише велики утисак. „Ослободите моју отаџбину и благослови 25 милиона грађана биће с вама“, тако је завршио то писмо, у ком је рекао Наполеону, да нема мира ни за њега ни за Јевропу, док се Италија не ослободи. Говорио се да је Наполеон тајно одио код Орсинија у тамницу; али како год било, Орсини је узашао на губилиште, не само својом несавладљивом храброшћу, него с чврстом наодом, ако не извјестношћу, да ће његова посљедња можда бити испуњена.

У Пломбијеру састао се Кавур са Наполеоном III 20 јула 1858, где је био утаначен уговор рата. Цар се обвезао, да ће извести у Италију 200,000 војника, Пјемонт је имао дати 100,000. Аустријци су имали бити ишћерани из Италије. Краљевина горње Италије имала је захватити Марке и Легације папине државе. Савоја се уступа Француској. Женидба царског рођака са Принцезом Клотилдом није био услов рата, али је Кавур кренуо из Пломбијера увјерењем, да све зависи од те

изаде да се боре за свету ствар, а Работи Гарибалди предводи их. Длази вијест, да је и Папа управо писмо велецитама, којијем их опомиње на човјечанске и хришћанске дужности. У Инглеској славни Гладстон у једном писму строго жиготне дипломатије, па завршује ускликом: „Нечувена срамота!“ А једном пријатељу телеграфирао је: „Рат је дјело великих држава, оне су жртвовале част и хуманитарност, да уздрже мир, па су изазвале рат.“

СТОИЛОВЉЕВ ГОВОР У ПИРОТУ.

На банкету у Пироту на здравицу српског министра-председника бугарском Књазу и бугарском народу одговорио је бугарски министар-председник Стоилов овом ванредно топлом и срдачном бесједом, коју због њене важности у целини напнадно доносимо:

Штовани Господине Председатељу! Поштована Господо! У последње доба с многих страна дупали су главу и мучили се да погоде: постоји ли какав српско-бугарски савез и уговор, или не постоји? Оставимо ту господу нека и даље нагађају и комбинују, а ми ћемо овдје рећи само ово:

Да српско-бугарски савез збиља на дјелу постоји, за то је најбољи и најјачи доказ овај наш данашњи братски заједнички састанак. Јест, господо, ми и ви, ми сви овако заједно — ми смо тај савез, јер савез су радници, савез су живи људи, а не мртво парче хартије! (Живо одобравање.)

Питају се још радознали људи, какав ли је то савез, колико ли он има параграфа и какви ли су ти параграфи?

На то, господо, ја ћу одговорити само толико: Наш савез има у главном само један главни параграф, а тај је: Да од рјечи пријеђемо на дјело (живо и дуго-трајно одобравање.)

Јест, господо, сви ми, и Бугари и Срби знамо шта нам треба, и просули смо о томе до сада безброј лијених рјечи и жеља. А сад смо се ево сагласили и узајамно обавезали и зајистовали: да од лијених рјечи пријеђемо на још лепша дјела. А први корак на томе путу, прво наше лијено заједничко дјело, то је ево овај наш српско-бугарски трговински уговор, за којим ће, ако Бог да, убрзо сједовати и друга, исто овако плодна и корисна лијена дјела! (Живо одобравање.)

Кажу, први вагони, натоварени трговачком робом из Србије за Бугарску, возе ужета, лој и шљивицу, а први вагони бугарске робе за Србију — возе шајак!

Нека ће, господо! Ужета, лој, шљивица и шајак добре су и корисне ствари, и ако изгледају грубе, јест, и ужета, и лој, и шљивицу, и шајак, све ћемо ми то употребити плодно и корисно, да се приближимо, да сљубимо и у једну братску савезну заједницу сјединемо Србе и Бугаре!

Јест, господо, данас је вијек реалан и практичан, и ми смо прво отпочели да знамо нашу лијену заједницу на широком економском пољу. Али наш велики учитељ Христос рекао је, да човек не живи само о хлебу. Њему исто тако треба и здрава духовна и морална храна! А кад го напо

мињем, ја тим хоћу да кажем, како дубоко појмим, да се наше братство неможе ограничити само на економским, материјалним везама српско-бугарским. Оне су темел, али сам темел још није цијела зграда. Да се уздигне величанствена зграда српско-бугарске заједнице, уз данашњи наш заједнички успјех привредно трговински, морају доћи још и успјеси духовни, успјеси просвјетни и културни, који треба да обухвате цијело српско-бугарско племе словенско; успјеси политички, који ће благотворно утицати не само на Србију и Бугарску, већ на Србе и Бугаре у опште, па ма гдје они бити. (Бурно плескање и одобравање.)

А да се све то постигне, уз први и главни параграф српско-бугарског савеза, да од лијених рјечи пријеђемо на лијена дјела, долази још један плодан и значајни параграф, а то је: Да се научимо општовати легитимне и животне интересе своје браће и сусједа исто тако, као што љубимо своје рођене! Да се једном за свагда проникнемо живом и неодолјивом потребом, да у заједници лежи наш заједнички спас, а да се до заједнице може доћи једино узајамним пошустањем и узајамним жртвовањем. А те све жртве такве су природе, да се жртвује мало за велико; жртвују се ситнији, повременни, помјесни интереси да се очувају велики и битни интереси цијелога народа и целокупне будућности његове. Штовањем туђих битних интереса ми ту обезбјеђујемо своје рођене животне интересе.

Ето, ту су двије главне тачке нашега животворног на дјелу изведеног српско-бугарског савеза. На томе великом и родољубивом задатку трудили су се и труде се у првом реду наши узвишени владаци, а за њима сљедујемо и ми, први службеници и извршници Њине високе воље, тврдо поуздани, да за нама иде и на сваком пас кораку прати искрено и топло одушевљење и одобравање наша два племена и јуначка народа, у чијем повјерењу ми налазимо највећу снагу да вјерно и истрајно послужимо нашим узвишеним Господарима и нашим братским земљама.

У то име, нека ми је слободно, да дигнем ову чашу у здравље и дуг еретан живот Његовога Величанства узвишеног Краља Александра I, његове мудре и родољубиве владе и драгог нам племенитог народа српског. Ура, живјели! (Громовит, дуготрајно клицање: ура и живјели попутно је ову красну здравицу Стоиловљеву.)

ЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ И ПРОСВЈЕТА.

(Избор Васељенског Патријарха.) „Цариградски Гласник“ доноси овај извјештај:

У недељу 30 марта био је у Вас. Патријаршији први општи скуп изборног тијела за избор Васељенског Патријарха, и који је нарочито тога дана имао на дневном реду то, да састави (каталог) протокол кандидата према оним гласовима, који су из јепархије од преосвећених митрополита послани. Кад су пред скупом отворено целуљинце гласача, видјело се да су за кандидате Васељенског престола истакнути ови преосвећени митрополити: Дерконеки с 5 гласова, Ефески са 16 гла-

васитици народности: ми смо и бићемо заштитници династичких права.“ Патријарх Инглеска предложи конгрес ради опћег разоружања. Пјемонт, рачунајући на бијес свога противника, пристаде, а Аустрија збиља одби.

Парламент на предлог Кавуров усвоји зајам ратни од 50 милиона који двоструко покрише сами Италијани. Било је гласова у парламенту и противу овог зајам. Један стари племић разлагао је патетично, да постанком Италије нестане Савоје. Један стари рибар рекао је снисатељски ове књиге: „Наш Краљ продао нас је.“ И Виктор Емануил није добре воље оставио колијевку и гробове својих предака у Мориани. Ово је била највиша жртва, он је казао, што је Италија могла од њега захтјевати. Али без какве накнаде Наполеон не шаће се макнути

Аустрија је настављала да се позивља на трактате и на међународно право, она која је погазила толико трактата и толико права колико није ниједна друга јевропска велесила. Свак је говорио да Аустрија неће прва рат објавити; сам Кавур је противно тврдио, па је тако и било.

Мјесецима и мјесецима Аустрија је нагомилавала своју војску у Италију, већином на Тибину.

Кавур сазва камару, да одобри мјере, што је положај захтјевао. Кад је изашао из камаре, последи добивањем одобрења, рекао је: „Изађим из последње сједнице пјемонтског парламента, први ће парламента бити краљевине италијанске.“

сва, Ираклијски са 12 гласова, Јоаким III са 13 гласова, Смирнјски с 1 гласом, Дринопольски с 1 гласом, Амасијски с 1 гласом, Кизички с 2 гласа, Никонидијски са 5 гласова, Никонидијски са 2 гласа, Неофит VIII бивши патријарх са 5 гласова, Једренски са 2 гласа, Бруски с 1 гласом, Дидимотички с 1 гласом, Карпатски с 1 гласом, Варнински с 1 гласом, Халкидонски с 1 гласом, Беријски с 1 гласом. Свега 18. Овима су од самога општег скупа додати још двојица и то: Кесаријски и Анхијалски; дакле свега су у каталог ушли 20 кандидата. Од скупа је примљен такав каталог, и одмах је истог дана састављено писмо (мазбата), запечатено с каталогом, и према правилнику изборном послато Султану и Његовој Влади на преглед и искључење оних кандидата који не би били подесни према времену за положај Вас. Патријарха. — У овом изборном тијелу сад има 82 члана, а двојица још фале, што би било свега 84.

Пошто је каталог прегледан на Високој Порти према чл. 8 изборног правилника, враћен је послје 24 часа и видјело се да су од 20 њих кандидата искључени 5 и то митрополити: Дерконеки Калиник, Ираклијски Ђерман, Кесаријски Јован, Адријано полски Ђурило и Смирнјски Василије, а остали су још њих петнајест. Како је етичао акт и каталог о овоме с Високе Порте, одмах је администратор нарочитим позивом позвао све преставнике и оба управна тијела у Патријаршији, да престану у сриједу 2 априла у Патријаршији и држе последњу сједницу, у којој да се и Патријарх избере из заоставшних у каталог 15 кандидата. И тако тачно у 10¹/₂ часова прије подана у сриједу састало се изборно тијело и из 15 њих од кандидата истако је изборно тијело ову тројицу: Ефеског Константина са 47 гласова, Никонидијског Филотеја са 44 гласа и Јоакима III бив. патријарха са 42 гласа.

Послије овога пошто је изборно тијело изгласало речену тројицу, Св. Синод — њих 11 митрополита, и још тројица у дејству, који се налазе сад у Цариграду, свега њих 14, ишли су у Св. Храм Св. Вел. Мученика Ђеорђија, и од њих тројице изабрали за Васељенског Патријарха са 10 гласова Ефеског митрополита Константина, досадањег администратора цариградског патријаршијског Престола, а противу 3 гласа који су били за Јоакима III.

Дакле нови Васељ. Патријарх је Константин, бивши Ефески митрополит, и сад идемо да видимо да ли ће све православне Хришћане под вједометвом Цариградске Патријаршије подједнако љубити и очински им благослов давати, а и о њиховом духовном напретку старати се. Ми полагамо бар наду.

Избор је текао доста мирно. Послије избора начињен је акт (мазбата), којег је Велики Логоџет Аристархијебј одио одмах Високој Порти.

Новоизабрани цариградски патријарх Константин родио се на Острву Хиосу 1833 године, васпитао се у цариградској гимназији, а више науке учио је на атинском свучилишту, те је опште образован човек. Када је из Атине са науке дошао, одмах је постављен био за секретара тадањем цариградском патријарху Софронју, који га је послје кратког времена послао у Француску ради усавршавања својих наука. Онда је био једну годину дана у Швајцарској, те одатле је посетио послје све европске пријестонице и онда се 1872 године опет повратио у Цариград, гдје га је патријарх Јоаким III именовао за свога првога секретара и рукоположио у чин јеромонаха, који је већ 1876 године постао митрополитом милитинским. Године 1893 премјести се у Ефес а када је патријарх Антим III дао оставку на патријаршеску столицу — Константин је био постављен за администратора Цариградске патријаршије, коју је дужност вршио све до његовог избора за васељенског патријарха у Цариграду.

(† Никодије Сп. Савић.) Не ожалосмо јоште пок. Саву Ђељановића са српског Приморја, а на далеком Босфору на де раду еднажних и просвећених српских бораца млади уредник српскога листа у Цариграду „Цариградског Гласника“ Никодије Спиров Савић. Покојни Никодије, — Кода, Нико — како га другови и пријатељи зваху из младости, јер бјеше по нарави мио и предобар друг и Србин, истом бјеше одлучео радити и одуживати дуг, који српском народу дугује сваки његов просвијетљени син, а смрт нам га отрже из братског кола и са српскога рада лицем на Цвијети б. ов. мј. у најлепшој младости, у 32. години.

Рођен у Пећи, старој столици српских Патријара, васпитан и образован у Солуну и Цариграду, гледао је пок. Никодије својим очима муџин живот својега народа у Турској, осјећао његове јаде и потребе, те бјеше прегато свом снагом и умом својим, а бијаше прегалац, као ријетко који, да му помогне да у њему пробуди српску свијест, да га увјери о потреби просвјете и да унети како да њиви и да брани и себе и своја народња

права и да тражи услове за свој народњи опстанак.

Говорио је и писао добро турски, француски, талијански, и арбанашки, па се у свакој прилици знао наћи и бранити српске интересе, и тако је радио. Бранећи свуда свој народ, пок. Никодије бјеше у вријеме својега борављења у Њограду, гдје је стојао неколике године, и уватио везе са нашим јавним српским радницима и књижевницима из Србије и ван Србије, и радио на листовима износићи нужде и потребе нашега народа под Турцима, и начин како да му се помогне. Одатле је пошао у Цариград, те тамо, прије три године, покренуо српски лист „Цариградски Гласник.“

Ко буде писао о историји српскога црквеног и школског питања, и о буђењу српске народне свијести, записаће младог њеног друга и брата као вриједног и неморног судјеловача и радника у томе, а историја српске књижевности записаће пок. Никодија Сп. Савића као првога уредника првога српског листа у Цариграду.

Драги нам покојник није радио дуго, али је радио много и премного. У једном писму, које смо читали у једнога његовога пријатеља и друга, покојни Никодије пише: „Немам ти мирна дана ни ноћи. Радим без одмора, и то ми шкоди здрављу. Но реци ми како би другојаче кад нас Срба има у Цариграду преко 20.000, а један за другог не знамо, кад нијесмо прибрани и организовани. Кад је овђе овако, можеш мислити како је у Старој Србији и Македонији. Не мислим о себи, но о народном послу, на којем остајем док не паднем.“

Тако је и радио, и његово се предосјећање, на жалост свијема нама испунило. Радио је као одушевљени Србин и пао на својој позицији дописујући до задњег часа патриотским српским листовима у свему ономе, што не могадијаше изнијети у својем листу.

Прошле године у прољеће вјенчао је пок. Никодија црногорски заступник у Цариграду г. Бакић а овога прољећа нестале са свијета младога радника, да вјечно живи у сјећању код својега народа. Слава му.

(Књижевни огласи.) Дао сам у штампу и до конца овога мјесеца биће готово: СВИЛАРСТВО или ГАЈЕЊЕ И ЊЕГОВАЊЕ СВИЉЕ БУБЕ И ПРЕРАДА СВИЉЕ. Књига ће изнијети преко осам штампаних табака велике осмине са 48 слика у тексту.

Може се добити само код мене а и преко свих поштомпривредних подружница у Србији. Цијена 2 динара у сребру или у таксеним маркама.

4 априла 1897 г.

Краљево (Србија).

Јоца Марковић, стручни економ ратарске школе.

— До који дан даћу у штампу нову књигу мојих радова: „МОЈИ ЗАПИСНИЦИ.“ А то су слике из савременог живота. Књига ће бити штампана на јакој сатинараној хартији, врло укусно нарађена, а изаће 8 — 10 штампаних табака. У овој књизи биће равно 12 овакових слика, и то: неколико мојих успомена и неколико снимљених из нашег друштвеног живота.

Књигу ћу штампати само у онолико примјерака, колико ми се преплатника јаве. За то Вас молим, као што данас молим и друге пријатеље српске књиге, да се заузмете око скупљања претплатника, а претплату са имеником треба слати најдаље до 1. маја ове год на моју адресу.

Цијена је књизи само једна круна, а разашилеће и поштарину плаћам ја.

Скупољачима дајем на сваки 10 примјерака по 1 комад, или по једну круну, а овај рабат у новцу могу одма сами задржати. Осим тога, ко скупи барем 20 преплатника, добија још један комад ове књиге тврдо укоричен у фином повезу, као уздарје.

Загреб, на Цвијети 1897.

Стеван Вешевић-Петров
Горин Град, јупаниска ул. бр. 4.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

(Да ли музаре и млада телада ваља хранити клицама од јечменог слада или мекињама?) На ово питање др Е. Пот одговара: клице од јечмена слада, ¹⁾ као средство јевтиније имају у храњењу музну стоке и подмладка првијенство пред мекињама. Музарама, од средње живе тежине, може се дневно на грло давати 1¹/₂ кг. клица. Кад се дневни оброк састави као што треба, клице утичу много на лучење млијека, потпوماжу варење и чине масло укуснијим и језгровијим, чвршћим. Ако се дају више, но што је горе наведено, млијеко добија ароматично — горки укус, а

¹⁾ Клице су ове отпади од јечма који се клицањем претвара у слат за пиво.

може нарочито кад клице нијесу чисте, да се изазове побацивање. Полагати их ваља стоци свагда мало навлажене, јер ако се дају суве изазивају надун и затвор, ма да стока пајрадије једе суве клице. Тезадиња, било за прилод или за клање, пријају клице врло добро, и могу се давати до 1 и по кг. дневно, но пошто се водом повисе, Особито добро пријају клице при одбијању, када се поред њих даје и чорба од ланена сјемена, а потом раздробљени овас.

Мекиње могу прије да уде лучењу млијека, кваре каквоћу масла, и у већој количини праве масло неукусним. Но младим теладима може се препоручити нешто мекиња, — тако 1 кг. на 100 кг. живе тежине. Много боље пак могу се мекиње употребити за теглећу сирежну стоку, нарочито за волове, њима се може у дневном оброку половина једре (концентрисане) хране давати у самим мекињама, које треба помијешати са сјечком од сјемена и сламе, и мјешавину мало овлажити. Исто тако добро пријају мекиње теглећим коњима. Мјешавину хране треба додати нешто мало рене или резанаца од рене (шећерне).

(Хранива вриједност лаког и тешког овса.) — Испитивањем разних врста овса утврђено је, да велике разлике у саставу нема. Стварна разлика између лаког и тешког овса постоји у томе, што лак садржи мање угљохидрата (шћирке) а више кончевине, но тежак. При храњењу ова се оскудица може лако изравњати. Ако лакши овас слабије храни но тежи то долази отуда, што га коњи одвећ мало добију, јер је у већине газдинства обичај, да одмјеравање овса за коше бива по запремини а не по тежини; да граа при томе гладују, јасно је. Ако коњи у ексклузиву у мјесто 39 добијају само 30.8 кг. или мјесто 43 само 35.5 кг. онда мањак износи 21 или 18%, а то се мора опасити у снази коша. Напротив ако се кошима даје по тежини, онда храњење и лакшим овсом није много слабије него при давању тешког овса. Тиме питање ипак још није ријешено, јер јериче о томе, да се утврди, да ли једнака тежина тешког или лаког овса има сасвим исту храниву вредност или не. У овоме погледу меродавно је то што се опасило, да се тежак или лак овас разликују мање у тежини луке, но у тежини зрна. Те отуда закључак: што је арно овса теже, тиме је а хранивије и по томе: тежи овас боље храни но лакши.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 18 априла

(За долазак Краљев) варош се на све стране кити. Из унутрашњости долази у велико народ, и опажа се необична живост. Синоћ је дошао из Оциља Високорресеве штеи Митрополит Хаџи Сава, а Пресвијетли Архиепископ Милиновић данас долази из Бара. Такођер је дошао и г. Муфтија Мустафа-Хилма.

(Туристи.) Ове недјеље имали смо велики број странаца на Цетињу. Одма послвије Чеха дошло је интернационално друштво Куково, на англиски путници, који на свом параброду путују. И најпослије је било неколико Француза. Сви су били у великој гостионици, гдје су били са свијем задовољни.

(Позориште.) Протићева позоришна дружина, на позив управе нашег позоришта, приспјела је јучер из Сиња на Цетиње. Знмус је са добријем успјехом представљао у Дубровнику, те се тако надамо, да ћемо и ми провести лијепијех вечери

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

БЕЧ, 10 априла. — Цар њемачки отпутовао је патраг послвије врло срдочног опроштаја са Царем Францом Јосифом.

СОФИЈА, 12 априла. — Гласови о мобилизацији бугарске војске немају основа. Књаз Фердинанд се повратио из Њемачке у Пловдив гдје ће про- вести Ускрсење.

РИМ, 12 априла. — Величанствене манифестације у Риму, Фиренци и осталијем градовима. Мноштво народа околело је кола, у којима је био Принц Напуљски, на повратку из Рима, и пратило га је до Двора. Принц и Принцеза излазили су на балкон.

БЕЧ, 14 априла. — Цар Франц Јосиф у пратињи Арцидуке Отона и Голуховског кренуо је пут Петрограда.

ПЕТРОГРАД, 14 априла. — Муравјев је наименован за министра.

ПЕТРОГРАД, 15 априла. — Цар Франц Јосиф са пратињом присио је:

дочекали су га на станици Цар, Велики Књажеви, генералитет, префект и градоначелник. Поздравил су имали обилежје највеће срдчности. Град је богат искићен. Војска је чинила двоструки нипалир од станице до Зимњег Двора.

ПЕТРОГРАД, 15 априла. — Цар је примио Голуховског. Франц Јосиф је декорирао све Велике Књажеве, Великом Књазу Николи Николајевичу дао је једну регименту аустријску, Муравјеву велики кордон Св. Стефана. Цар Никола је дао Арцидуки Отоно регименту драгона 25. На свечаном обједу Цар Никола је захвалио Цару Францу Јосифу на посјети, која је ново свједочанство искренога пријатељства и заједнице начела, која теже благостању напнијех народа, у то име није у здравље Цара и Царице и царске фамилије. Цар Франц Јосиф искрено је захвалио на срдчаном дочеку, у ком види ново свједочанство пријатељства, које се оснива на узјамном осјећању поштовања, што обезбјеђује напнијем пародима мир и благостање. Чврсто одан победи те ствари није у здравље Царево.

ПЕТРОГРАД, 15 априла. — Послаје опроштаја врло срдочнога с Царем Николом, Цар Франц Јосиф отпутовао је у Беч.

ЦАРИГРАД, 15 априла. — Услед преставке српског министра Султана је наредио, да м. трополит Амвросије остави Скопље прије Ускрсења, и наредио избор новог митрополита Србина у Скопљу. Друга Султанова прада даје право на отварање српских никола у вилаетима Солунском, Скопљеском и Монастирском.

Грчко-Турски рат.

ЦАРИГРАД, 12 априла. — Газип-Осман-паша данас креће на бојиште као главнокомандујући. Турске вијести потврђују да су Грци заузели Филипијалу. Једна турска бригада што је одила у помоћ Филипијади претријела је озбиљни губитак и неколико топова. У Јанини неки батаљони радића отказали су послушност.

ЛАРИСА, 12 априла. — Једнодушне вијести потврђују, да су Грци одбили Турке на више тачака, особито код Тирновоса и Мати, гдје су Турци имали озбиљни губитак. Западна ескадра бомбардирала је Морта, сјеверно од Превезе, гдје је ухватила један турски параброд.

АТИНА, 12 априла. — Краљ ће издати проглас на народ. Биће сазвана која класа народне обраде.

ЦАРИГРАД, 13 априла. — Турска војска пошто је одбила грчку са више тачака напредује од Мелуна к Лариси и заузела је сва брда око Ларисе. Листови јављају да су Турци сузбили Грке са Коскосја, бомбардирани Критири близу Тирновас, на коју ће сјутра ударити са три стране. Ако нападај усније Турци ће заузети све позиције око Ларисе.

ВОЛО, 13 априла. — Турци су стигли на поглед Ларисе. Књаз Константинос са главнијем штабом оставили су Ларису и пошл и Фаралу.

КАНЕА, 13 априла. — Заповједник Хераклиона тражио је помоћ. Устани су околили град. Турци су напустили позиције око града. Грчки војници помажу устанике, које предводи Коракас.

АТИНА, 13 априла. — Све комуникације с Ларисом прекинуте су. Грчка војска повукла се у реду. Иностран бродови долазе у Фалеро. Вијести из Тесалије јако узбуђују, али је велика тишина.

РИМ, 13 априла. — На развијем тачкама обустављен је ползак добровољаца у Грчку.

ЦАРИГРАД, 14 априла. — У Епир иде помоћ. Такођер се говори да је Осман паша пошао у Епир.

АТИНА, 14 априла. — Макрис заповједник грчке војске у Тесалији

дао је оставку. Пуковник Мавромихалис је наименован на његово мјесто.

ЛОНДОН, 14 априла. — Балфур у доњој кући изјавио је, да су велесиле одлучиле неутралност у грчко-турском рату. Пошто су велесиле окупирале обале Крита прије рата одлучиле су да исте обале прогласе неутралнијема, и да наставе блокаду.

КАНЕА, 14 априла. — Повлачење турске војске из Ситије осигураће умирење провинције. Преговори француских официра постигли су успјех.

АТИНА, 14 априла. — У данашњој конференцији Делијаниса са Краљем, овај је изјавио, да је готов одобрити све одауке владине, које могу побољшати ситуацију. Из тога министарски савјет, који ће одлучити мјере енергичне. Гласови о опозиву развијих официра из главног штаба преузити су.

ЦАРИГРАД, 14 априла. — Коњница турска заузела је Ларису. Едем паша добио је ред Имтиаза.

АТИНА, 15 априла. — Лариса је сасвијем напуштена 12 ог у вечер. Грчка војска покварила је тешке топове, а одијела све остале топове и муницију. Рањеници су остали под протекцијом црвеног крета. Влада је одлучила да настави енергични отпор. Јучер је била крвава битка код Пентеопијалија у Епир. Грци су се повукли, али су се опет повратили и заузели Јорину.

АТИНА, 15 априла. — Сахтурис заповједник ескадре стављен је на расположење, а на његово мјесто долази амјрал Стаматела. Пуковник Смоленски наименован је за шефа главног штаба у Тесалији.

ЛАРИСА, 16 априла. — Турска коњница улегла је у Ларису 13 априла. Нелатин-беј наименован је заповједником Ларисе.

ЛОНДОН, 16 априла. — „Тајмс“ доноси да су Турци далеко од Вола само једну уру. Грчка војска оставила је град. „Стандард“ тврди да Краљевска фамилија узимље мјере да евентуално остави Грчку. Јавио миљене чини одговорнијем за пораз Књаза Константина.

ЦАРИГРАД, 17 априла. — Говори се да Осман паша ћеће у Епир одити, него се у Цариград вратити. Из Салонића званична депеша јавља битку код Лосефације. Грчка војска морала се повући, оставивши 400 мртвијех.

АТИНА, 17 априла. — Краљ није био принуђен да потпише опозив Престононаследника. Напротив тврди се, да Престононаследник остаје на чело војске. Грци губе земљиште у Епир, бивши принуђени, да се повуку до ријеке Лороса. Проглас опозиције чини утисак стишавана. Препоруча ред и мир. Листови мисле, да предстоји промјена министарства.

АТИНА, 18 априла. — Држи се да ће овако бити састављено ново министарство: Раџи пресједиштво, министар мрнарине Тсмадос, рата Симопулос, финансије Карананос, настава Теотакис, унутрашњости и правде упражњено.

АТИНА, 19 априла. — Турци су заузели Триколу (?) без отпора. Кабинет нови састављен је: Раџи пресједиштво и мрнарину, Теотокис унутрашњост, Скудолис спољашњост, Епигалијас наставу, Триандафилас правду, Симопулос финансије, Тсмадос рат. Делијанис је обећао, да ће потпомагати потпуно ново мини таретво, које преса прима са задовољством. Савјет мини старски одлучио да Тсмадос и Теотокис поћу у Фарсалу. Код Велестимо било је више сукоба. Грчка ескадра стигла је у Воло. Јучер је била битка у Пентопијади.

ЦАРИГРАД, 19 априла. — Султанска прада продужује рок изгнања грчких поданика још десет дана

НАЗНАЊЕ.

Напредовање вароши Цетиња за ово последних неколико година толико је велико, да је гробље „Влашке цркве“, које некад бјеше на крају, дошло сада у средину нете. У сјећење вароши саме захтијева што скорније уређење и ливелесање гробља.

Његово Височанство Господар, поред осталих брига, вазда очински старајући се о уређењу вароши и украшењу цркава — тог уочишта Србинова у најмучнијим данима, благоизволио је наредити да се ово о Његовом трошку уреди, а уређење то одпочеће 12 маја ове године.

Особиту поданичку захвалност изјављујући од стране општине Доњо-крајске Љ. В. Господару на Његовом ваздањем старању и царској помоћи, у исто вријеме препоручујемо сваком колико Доњокрајцима и грађанима вароши Цетиња, толико Црногорцима и Иностранцима опшм, који желе гроб свога ближњег извести у ливел пасана, да ту жељу писмено или усмено достави потписатим, којима је тај рад повјерен до горе реченог дана; јер ће по тада бити касно, пошто се рад мора одма отпочети.

Цетиње, 2 априла 1897.

Туротство Влашке Цркве
официр **Шако Ников Милошевић,**
Перо М. Иванишевић,
Мартин Н. Поповић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ,

с којом најусрдније потписати од братства Војводића благодаримо што да нас 7 априла, послвије 8-својмесечног пребивања у мрачном гробу смртних остатака нашег нигда незаборављеног брата Јока, бившег ученика богословско-учитељске школе, добри бивше доћи 11 богословаца из престонице цетињске у Грађане, са једним свештеником и монахом из Митрополије. На гробу покојниково донијеше, те поставише јасни вијенац, са натписом: „Нашем нигда незаборављеном другу Јоку, Богословци.“ Парастос је отпочет у 8 ура пред подно, при ком су чинодјејствовали Г. г. свештеници: поп Никола Јовановић и Томо Кажих. При свршетку парастоса богослов монах Никифор Симоновић изговорио је у име друштва богословског красну бесједу на гробу покојниково, која је све присутне јако тронула, по том је свешт. г. Јовановић у име браће Војводића у име захвалности и благодарности — благодарно Г. Митрополиту, Г. Министру Просвјете и свима професорима Богословије, што су им дали дозволу да ону брацку посјету учине; која у многим као мелемом лијечи тугу браће Војводића, — а као електрична струја продире на сву омазину црногорску — призвавши Бога у помоћ — да под заштитом срећноулађућег Господара, просвета се све нећа пири и друштвена љубав се јача с којом се црногорци одликују, а томе су свједоци небројне побједе над непријатељима. Свима нека је вјечно признање и благодарност до гроба.

Грађани, 15 априла.

Браћа Војводића:
Машан, Лука, Нешко и Буру.

ОБЈАВА.

Са којом подисати објављујем а то јест мој син Луш Кола као непунолетна и раскошна младост који се својом неразумношћу одао полазити из мјеста у мјесто, те зато сам принуђен објавити свакоме, ако се коме удужи, или са ким што уговори, да ја за њега нећу никоме одговарати нити платити ништа будући на вријеме извјешујем свакога.

Подгорица, 16 априла 1897.

Кољ Коча
Становник подгорички.

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato
non dovrebbe mancare
a nessuna mensa.

Zadar
(Dalmacija)

Задар
(Далмација)